

vlasti navedeno dopustile. Toda zopet so se Turki zanašali na nejedinstvo velevlastij, češ, hudega se nam zaradi tega ne more itak ničesar zgoditi, mogoče pa le je, da v tem kaj dosežemo. Žal, da se Turčija more tako igrati z velevlastmi.

Sestanki v Petrogradu. — Ravno dobro je zapustil naš cesar Petrograd, že se poroča o nadaljnih obiskih vladarjev v ruski prestolici. Začetkom julija pride v Petrograd sijamski kralj, koncem istega meseca ali pa pričetkom avgusta obišče ruskega carja nemški cesar Viljem, ki namerava ostati v Petrogradu cele štiri dni. Republikanski predsednik francoski Faure tudi poseti Petrograd in ostane ondi pet dni. Pač ni brez pomena, da vse hiti k mogočnemu ruskemu vladarju.

Srbija in Črnogora. — Ob obisku srbskega kralja na Cetinjah razpravljalo se je poleg drugih stvari tudi o položaju Srbov v Makedoniji. Znano je, kako so ti pod turško vlado zatirani v narodnem oziru. Oba vladarja sta se zjediniła v tem, da je sedaj mirovati, da pa je potem, ko je rešeno grško-turško vprašanje, se s pomočjo velevlastij odločno potegniti za pravične reforme v prid zatiranih Srbov v Makedoniji. Sestanek srbskega kralja in črnogorskega kneza v Cetinjah je imel torej tudi politični značaj.

Obrtnija.

Električna razsvetljava in nje nasprotniki.

I

(Dalje.)

Tudi takih ljudi ne manjka, ki se spodtikajo na tem, da se elektrarna gradi kot mestno podjetje, češ, da vsako podjetje, katero je last kake občine, dežele ali države v ekonomičnem oziru nikoli tako dobro ne uspeva, kakor kako privatno podjetje, recimo, ki je osnovano na delnice.

Če vprašamo takega človeka za vzrok njegovega mnenja, ne ve druzega navesti, kakor to, da vsa privatna podjetja zase delajo dosti večjo reklamo kakor javna podjetja, in da od take reklame zavisi gmotno uspevanje podjetja. V nekolikem oziru moramo temu pritrditi, kajti skušnja nas pač dobro uči, kako reklamo delajo neka podjetja zase, da se poslužujejo pri tej vseh dopustnih sredstev. Obravnave pri sodiščih pa nam tudi kažejo, da marsikdo, hoteč na vsak način svojo, bodisi dobro, bodisi slabo robo spečati, čestokrat seže tudi po nedopustnih sredstvih, tako da pride naposled v konflikt s kazenskim zakonom.

Jasno pa je, da javni zastop, bodisi mesto, dežela ali kdo drugi, za svoja lastna podjetja radi javne časti ne sme in ne more delati takšne reklame, kakeršno lahko uprizori privatna oseba ali privatna družba. Toraj mestni magistrat ljubljanski za mestno elektrarno ne bode smel delati večje reklame, nego to zahteva javni interes; njegova dolžnost pa je, da opozarja meščanstvo na občno korist podjetja, katero je zasnoval mestni zastop po svojem dobrem prepričanju in vsestranskem preudarku, ne iskajoč pri svojih sklepih kakih koristi ali dobička za posamezne osebe ali družbe, marveč pri svojih sklepih pred očmi imajoč blaginjo mesta in njegovega prebivalstva.

Ako je mestni zastop prišel do prepričanja in spoznanja, da je za Ljubljano koristno zgraditi elektrarno za razsvetljava in oddajo motorne sile, potem je ravnal popolnem pravilno, da je to podjetje zasnoval kot mestno podjetje. Tako postopajo v enakih slučajih splah tudi druga mesta, ako jih pri tem ne ovirajo druge, že obstoječe pogodbe, ki se ne dajo meni nič, tebi nič razveljaviti. Tudi država sama se je v novejšem času priprijela tega načela, ker se poteguje za to, da bi na pr. poddržavila to ali ono železnico.

Če je elektrarna v mestnih rokah, mesto ne bode iskalo večjih dohodkov, kakor so potrebni, da bode podjetje shajalo, to je, da se iz njega dohodkov pokrivajo stroški za obrestovanje in amortizacijo investiranega denarja in za potrebne upravne stroške. Pri podjetjih, zasnovanih na privatne stroške, žele udeleženci tega podjetja, to so oni, ki so investirali v to podjetje svoj denar, prejemati iz njega kolikor največje dohodke, kolikor največje obresti investiranega kapitala. Kaj takega mestna občina ne bode storila: pa recimo, da bi se kaj takega tudi zares zgodilo, potem bi se dohodki stekali v mestno blagajnico, ne pa v roke posameznikov in bi služili občnemu blagru. Nasprotno, mi smo prepričani, da bode mestna občina v slučaju, da se elektrarna rentuje, cene za prejetje električne energije takoj znižala, od česar bodo meščani uživali koristi. Kaj takega ni tako z lahka pričakovati od privatnega podjetništva. V dokaz tej trditvi omenimo mimogrede le to, da je ljubljanska plinarna, ki je ves čas svojega obstanka prav dobro shajala in svojim delničarjem izplačevala, posebno v zadnjih letih, prav visoke obresti, plinu ceno znižala šele tedaj, ko je zaznala, da njej z mestno elektrarno nastane nevaren konkurent.

Mi smo torej uverjeni, da so ugovori proti mestni elektrarni radi tega, ker je mestno podjetje, neutemeljeni, ničevi. S tem, da smo omenili ljubljansko plinarno, navedli smo ob enem tudi največjega protivnika mestne elektrarne.

Obrtnijske raznoterosti.

Popolnitev obrtne šole. V Ljubljani imamo obrtno strokovno šolo ki dobro uspeva. Govori se, da se na njej osnuje mehanično tehnični oddelek in tako zavod povzdigne. Po našem mnenju bi bil posebno potreben tudi stavbeni oddelek. Sedaj smo v stavbinskih stvareh jako odvisni od tujcev. Osnova takega oddelka bi ne bila težavna, ker se na tacišolah mnogi predmeti skupno uče za razne oddelke.

— **Kitajski porcelan.** Kitajski pisatelji trdijo da so na Kitajskem začeli delati porcelan v drugem stoletju pred Kristom. Osemnajst pokrajin na Kitajskem se danes peča z izdelovanjem porcelana. Najbolj se cenita beli in črni, pa tudi višnjevi porcelan. Zaradi porcelanske industrije je Kitajska znana po vem svetu. Neizmerno veliko porcelana porabi vsako leto Kitajski cesarski dvor, namreč okoli 31.000 krožnikov. Na vseh je naslikan višnjev zmaj, kateremu grede iz žrela besede: „Dobro srečo! Dolgo življenje!“ Kako delajo na Kitajskem najfinejši porcelan, to bi radi zvedeli evropski tovarnarji, a se trudijo zastoj.